

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 205/2022-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Matejom Krajčim, PhD., advokátom, Záhradnícka 51, Bratislava, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracoviska Banská Bystrica č. k. 2 Tp 7/2017 z 29. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. januára 2022 v znení jej doplnenia doručeného 17. januára 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 2, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) č. k. 2 Tp 7/2017 z 29. októbra 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 3000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi ako obvinenému je vedené trestné konanie, v ktorom bol uznesením špecializovaného trestného súdu č. k. 2 Tp 7/2017 zo 16. apríla 2018 vzatý do väzby.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 2 Tost 14/2018 z 30. apríla 2018 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu z 30. apríla 2018“) podľa § 194 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výrokoch týkajúcich sa sťažovateľa a prepustil ho z väzby na slobodu; podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nahradil jeho väzbu dohľadom probačného a mediačného

úradníka; podľa § 80 ods. 2 Trestného poriadku mu uložil povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu a podľa 82 ods. 1 písm. a) a f) Trestného poriadku mu uložil primerané povinnosti a obmedzenia, a to zákaz vycestovať do zahraničia a povinnosť odovzdať do 24 hodín od prepustenia na slobodu na ktoromkoľvek oddelení odboru poriadkovej polície všetky cestovné pasy, ktoré mu boli vydané, a v lehote 24 hodín od vykonania tohto úkonu predložiť probačnému a mediačnému úradníkovi potvrdenie o ich odovzdaní a povinnosť dostaviť sa k probačnému a mediačnému úradníkovi v lehotách ním určených, najmenej raz týždenne.

4. Dňa 17. augusta 2021 sťažovateľ podal prostredníctvom svojho obhajcu špecializovanému trestnému súdu žiadosť o zrušenie primeraných povinností a obmedzení, ktoré mu boli uložené uznesením najvyššieho súdu z 30. apríla 2018 pri nahradení jeho väzby, o ktorej rozhodol špecializovaný trestný súd napadnutým uznesením č. k. 2 Tp 7/2017 z 29. októbra 2021 tak, že ju podľa § 82 ods. 2 Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že žiadosť o zrušenie primeraných povinností a obmedzení podal z dôvodu, že zanikol „*legitímny účel primeraných povinností a obmedzení, čím zaniká ich dôvodnosť a primeranosť (proporcionalita)*“.

6. Sťažovateľ namieta doterajšiu dĺžku trvania trestného konania od vznesenia mu obvinenia, ktoré je stále v štádiu prípravného konania, t. j. viac ako 60 mesiacov (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.), ktorú nepovažuje za primeranú. Tvrdí, že došlo k zmene jeho osobných pomerov. Poukazuje na pozastavený výkon advokácie a nemožnosť dovolenky s rodinou, pričom určené primerané povinnosti a obmedzenia dosiaľ riadne dodržiaval.

7. Zároveň namieta neexistenciu dôvodnosti trestného stíhania, ako aj samotné dôvody väzby a poukazuje na nevykonávanie dokazovania v období od 2. septembra 2019.

8. Napadnuté uznesenie podľa názoru sťažovateľa nie je riadne odôvodnené, keďže okrem nedostatočnej dôvodnosti vzneseného obvinenia a väzby neobsahuje ani konkrétne skutočnosti, ktoré opodstatňujú potrebu ďalšieho trvania primeraných povinností a obmedzení uložených uznesením najvyššieho súdu z 30. apríla 2018.

9. Sťažovateľ tvrdí, že v napadnutom uznesení je viackrát uvádzané „*v sémantickom význame a kontexte*“, že sa aktívne podieľal na trestnej činnosti zločineckej skupiny. Podľa sťažovateľa majú tieto tvrdenia účelovo vyvolať zdanie, že už v danom štádiu trestného konania je preukázané, že bol členom zločineckej skupiny a páchal trestnú činnosť, ktorá sa mu kladie za vinu. Napadnutým uznesením, ako aj pri predchádzajúcich rozhodnutiach o jeho väzbe došlo podľa jeho názoru k porušeniu jeho práva na prezumpciu neviny.

10. Obsahom ďalšej argumentácie sťažovateľ namieta dĺžku rozhodovania o jeho žiadosti o zrušenie primeraných povinností a obmedzení. Konkrétne uvádza, že konanie o tejto žiadosti trvalo na všeobecnom súde celkovo 84 dní počítaných od doručenia jeho žiadosti zo 17. augusta 2021, resp. 78 dní počítaných od doručenia stanoviska prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry

Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky všeobecnému súdu (z 23. augusta 2021, pozn.). V tejto súvislosti poukazuje na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa potreby urýchleného rozhodovania o väzbe, resp. o žiadosti o prepustenie z väzby, pričom konštatuje, že k porušeniu jeho práva na osobnú slobodu došlo nepredložením žiadosti sťažovateľa prokurátorom v primeranej lehote, ako aj následným nerozhodnutím všeobecného súdu v primeranej lehote, čím došlo k porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru. Riešenie predmetnej situácie vidí v okamžitom zrušení primeraných povinností a obmedzení, ktoré mu boli určené uznesením najvyššieho súdu z 30. apríla 2018. V súvislosti s „*prieťahmi v konaní*“ sťažovateľ následne poukazuje aj na judikatúru súvisiacu s porušením čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 2, 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením špecializovaného trestného súdu, ktorým tento súd nevyhovел žiadosti sťažovateľa o zrušenie tzv. primeraných povinností a obmedzení, ktoré mu boli uložené pri nahradení jeho väzby.

III.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením:

12. Podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

13. Prekážka už rozhodnutej veci (*res iudicata*) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súdu. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O takú prekážku by nešlo, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci.

14. Ústavný súd uvádza, že o sťažovateľom aktuálne namietanom čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru už bolo rozhodnuté uznesením č. k. I. ÚS 55/2022-14 z 1. februára 2022 o odmietnutí predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

15. V predmetných prípadoch, t. j. v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 55/2022 a Rvp 56/2022, ide v pertraktovanej časti (III.1, pozn.) o totožnosť namietaného porušenia základných práv, totožnosť účastníkov konania, vo svojej podstate aj o totožnosť tvrdených skutkových okolností (bod 5 až 8 tohto uznesenia, pozn.) a totožnosť napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu. Ústavný súd konštatuje, že ústavné sťažnosti sťažovateľa v tejto časti, ktorou namieta porušenie označených práv zaručených ústavou a dohovorom, sú vo svojej podstate (s ohľadom na námietky podľa bodu 5 až 8 tohto uznesenia, pozn.) totožné s vecou, o ktorej už ústavný súd rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 55/2022-14 z 1. februára 2022.

16. V konaní o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti vedenom pod sp. zn. I. ÚS 55/2022 išlo o tzv. kvazimeritórne rozhodnutie, ktorým bola ústavná sťažnosť v tejto časti odmietnutá pre zjavnú

neopodstatnenosť. Ústavný súd v uznesení č. k. I. ÚS 55/2022-14 z 1. februára 2022 vo vzťahu k namietanému čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru vyslovil nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením týchto práv (okrem iných, pozn.) a napadnutým uznesením, na základe čoho odmietol predchádzajúcu ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd sumarizuje, že rozhodnutie o odmietnutí ústavnej sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť nemožno považovať za rozhodnutie „o podmienkach konania“, ktoré by bolo možné dodatočne splniť (ako to je napr. pri nesplnení zákonom predpísaných náležitostí).

17. V skoršej veci (sp. zn. I. ÚS 55/2022, pozn.) je konanie pred ústavným súdom právoplatne skončené, pričom uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 55/2022-14 z 1. februára 2022 nadobudlo právoplatnosť 3. marca 2022 (aj keď v čase podania ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 56/2022 ešte právoplatné nebolo, pozn.). V nadväznosti na už uvedené skutočnosti je zrejmé, že prerokovaniu neskoršej ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 56/2022 v tejto časti bráni prekážka *rei iudicatae*.

18. Vzhľadom na to, že táto časť ústavnej sťažnosti sa týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol, bolo potrebné ju odmietnuť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

19. V súvislosti s námietkami sťažovateľa v bode 5 až 8 tohto uznesenia ústavný súd dopĺňa, že ústavný súd sa k nim v rámci prerokovania predchádzajúcej ústavnej sťažnosti vyjadril aj explicitne v časti III.1 uznesenia č. k. I. ÚS 55/2022-14 z 1. februára, avšak v nadväznosti na iné práva, ktoré sťažovateľ v aktuálnej ústavnej sťažnosti nenamietal (čl. 23 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, pozn.). Pre komplexnosť ústavný súd poukazuje na odôvodnenie takto dotknutej časti označeného rozhodnutia (III.1 uznesenia č. k. I. ÚS 55/2022-14 z 1. februára, pozn.), v ktorej vyslovil, že napadnuté uznesenie považuje za dostatočné a presvedčivé, bez akýchkoľvek náznakov svojvôle, pričom konštatoval ústavnú akceptovateľnosť napadnutého uznesenia ako celku a adekvátnosť jeho záverov vo vzťahu k predmetu konania (nešlo o konanie a rozhodovanie o väzbe ako takej).

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 2, 3 a 4 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy v súvislosti s námietkami podľa bodu 9 a 10 tohto uznesenia a k namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 2 a 3 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením v súvislosti s námietkami podľa bodu 5 až 8 tohto uznesenia:

20. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

21. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu,

alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;...

22. Podľa čl. 5 ods. 2 dohovoru každý, kto je zatknutý, musí byť oboznámený bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, s dôvodmi svojho zatknutia a s každým obvinením proti nemu. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenia sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

23. Už zo samotného znenia citovaných ustanovení ústavy a dohovoru jednoznačne vyplýva, že tieto sú *ratione materiae* aplikovateľné iba na prípady, keď dochádza alebo došlo k pozbaveniu osobnej slobody fyzickej osoby zadržaním, zatknutím, uvalením väzby alebo výkonom trestu odňatia slobody, či uplatnením iných inštitútov (pozri čl. 5 ods. 1 dohovoru), ktoré v danej veci neprichádzali do úvahy a k ich uplatneniu nedošlo. Uznesením špecializovaného trestného súdu sa rozhodovalo o zachovaní obmedzení a povinností spojených s nahradením väzby miernejším prostriedkom v čase, keď už bol sťažovateľ na slobode. V predmetnej veci preto nemožno uvažovať o porušení hmotných a procesných práv, ktoré sú inkorporované v tomto bode uvedených ustanoveniach ústavy a dohovoru, napadnutým uznesením špecializovaného trestného súdu.

24. Ústavný súd dopĺňa, že pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy, toto sťažovateľ zjavne spája s porušením jeho základných práv označených v bode 1 tohto uznesenia. Keďže označený článok ústavy neupravuje základné právo a slobodu, ktorých ochrany by bolo možné domáhať sa samostatne v konaní podľa čl. 127 ústavy, a k vysloveniu porušenia ostatných označených práv (bod 1 tohto uznesenia, pozn.) všeobecným súdom nedošlo, neprichádzalo by do úvahy ani porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy.

25. S prihliadnutím na už uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje absenciu príčinnej súvislosti medzi sťažovateľom namietaným porušením práv podľa bodu III.2 tohto uznesenia a napadnutým uznesením špecializovaného trestného súdu, v nadväznosti na čo ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

26. Pokiaľ sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal aj iné články, ako ich premietol do návrhu na rozhodnutie (petitu, pozn.), tieto ústavný súd považoval len za súčasť jeho ústavnoprávnej argumentácie. V prípade, že sťažovateľ poukazoval aj na porušenie práv inými rozhodnutiami všeobecných súdov, ktoré sa mali týkať jeho väzby, tieto nekonkretizoval a v návrhu na rozhodnutie smeruje jeho ústavná sťažnosť len proti napadnutému uzneseniu.

27. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému sťažovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na jeho zastupovanie advokátom. Sťažovateľ predložil ústavnému súdu plnomocenstvo elektronickými prostriedkami, pričom plnomocenstvo udelené právnenému zástupcovi bolo podpísané len kvalifikovaným elektronickým podpisom právneho zástupcu sťažovateľa.

28. Na elektronickú podobu splnomocnenia treba aplikovať ustanovenia zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon e-Governmente“), pričom oprávnenie konať v mene účastníka konania sa preukazuje buď splnomocnením ako elektronickým dokumentom autorizovaným splnomocniteľom v zmysle § 23 zákona o e-Governmente, alebo, ak splnomocniteľ nemôže tento dokument autorizovať, vykonaním zaručenej konverzie pôvodného listinného splnomocnenia v zmysle § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente. Autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Autorizácia splnomocnenia advokátom ako splnomocnencom nie je postačujúca, pretože preukazuje len autenticitu splnomocnenca, a teda skutočnosť, že advokát plnú moc prijal (m. m. II. ÚS 470/2018, I. ÚS 170/2020, II. ÚS 219/2021).

29. Absencia kvalifikovaného elektronického podpisu sťažovateľa ako splnomocniteľa, resp. zaručenej konverzie podpísaného originálu plnomocenstva z listinnej podoby do elektronického dokumentu alebo nedoručenie podpísaného originálu splnomocnenia v listinnej podobe poštou, prípadne osobne tak predstavuje nedostatok, ktorý by zakladal dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí (m. m. II. ÚS 102/2019, II. ÚS 154/2019, I. ÚS 170/2020, II. ÚS 219/2021).

30. V nadväznosti na výsledok konania ústavný súd nepristúpil v danej veci k odstraňovaniu uvedeného nedostatku. Predmetný postup ústavný súd zvolil z dôvodu procesnej ekonómie, keďže ani jeho prípadné odstránenie by podľa názoru ústavného súdu už nemohlo viesť k inému rozhodnutiu o tejto ústavnej sťažnosti, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

31. Zároveň je nutné uviesť, že ani doplnenie ústavnej sťažnosti zo 17. januára 2021, ktorým sťažovateľ ústavnému súdu zaslal ďalšie prílohy k ústavnej sťažnosti, ktoré sa mu podľa jeho tvrdenia nepodarilo z technických príčin zaslať ústavnému súdu spolu s ústavnou sťažnosťou (netýkalo sa to napadnutého uznesenia, pozn.), neobsahuje elektronický podpis podľa zákona o e-Governmente, vo vzťahu k čomu obdobne platí konštatovanie ústavného súdu podľa bodu 30 tohto uznesenia.

32. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 6. apríla 2022

Miloš Maďar
predseda senátu